

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Środowiska

Data posiedzenia: 28 lipca 2009 r.

Nr posiedzenia: 25

Posiedzeniu przewodniczył: senator Zdzisław Pupa – przewodniczący komisji.

- Porządek posiedzenia:**
1. Informacja głównego inspektora ochrony środowiska na temat zagrożeń wynikających z istnienia tak zwanych bomb ekologicznych (możliwości i plany ich likwidacji, stan formalno-prawny).
 2. Przygotowanie stanowiska komisji w sprawie systemu gospodarowania odpadami.
 3. Sprawy różne.

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie komisji: Przemysław Błaszczyk, Jan Dobrzyński, Stanisław Gorczyca, Andrzej Grzyb, Andrzej Misiołek, Jadwiga Rotnicka, Zdzisław Pupa, Wojciech Skurkiewicz, Michał Wojtczak,
 - zaproszeni goście:
 - Główny Inspektorat Ochrony Środowiska:
 - zastępca Głównego Inspektora Ochrony Środowiska Roman Jaworski,
 - zastępca dyrektora Departamentu Inspekcji i Orzecznictwa Hanna Jastrzębska,
 - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:
 - zastępca prezesa Małgorzata Skucha,
 - dyrektor Departamentu Ochrony Ziemi Jerzy Swatoń,
 - Najwyższa Izba Kontroli:
 - doradca techniczny Henryk Gierełło,
 - Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki:
 - wiceprezes zarządu Bohdan Szymanski,
 - ekspert wykładowca Wyższej Szkoły Administracyjno-Społecznej dr Andrzej Ziółkowski,
 - doradca posła Andrzeja Szweda Andrzej Budzyk.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 Informację na temat zagrożeń wynikających z istnienia tzw. bomb ekologicznych oraz na temat planów ich likwidacji, stanu formalno-prawnego i istniejących możliwości finansowania prac związanych z likwidacją zagrożeń dla środowiska przedstawił zastępca GIOŚ Roman Jaworski. Powiedział m.in., że inspekcja od wielu lat prowadzi prace na terenach najbardziej skażonych, realizowała też szereg programów, m.in. „Program rządowy dla terenów przemysłowych”, „Zagospodarowanie przejętego mienia i rekultywacja terenów zdegradowanych przez wojska Federacji Rosyjskiej”, „Program dotyczący likwidacji mogiłników”, „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Zagadnienia dotyczące ochrony powierzchni ziemi i rekultywacji terenów zdegradowanych obejmuje także „Polityka ekologiczna państwa w latach 2009–2013 z perspektywą do roku 2016”.

W dokumencie tym w części dotyczącej ochrony powierzchni ziemi do celów średniookresowych do 2016 r. zaliczono zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, co przywracałoby im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą; wśród kierunków działań na lata 2009–2012 ustalono m.in. finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inicjatyw dotyczących rekultywacji terenów zdegradowanych i zdewastowanych. Jednocześnie w części dotyczącej odpowiedzialności za szkody w środowisku jako jeden z kierunków działań w latach 2009–2012 przyjęto zapewnienie w budżecie państwa środków na rekultywację terenów zanieczyszczonych przed 30 kwietnia 2007 r.

Z uwagi na niezadowalające postępy dotychczas prowadzonych prac w zakresie rekultywacji zdegradowanych terenów główny inspektor ochrony środowiska wraz z prezesem Zarządu NFOŚiGW podjęli inicjatywę wytypowania ok. 10 obiektów przemysłowych wykazujących zanieczyszczenia, dla których zostanie opracowany nowy priorytet NFOŚiGW.

W dniu 7 maja 2008 r. decyzją nr 11/2008 główny inspektor ochrony środowiska powołał zespół doradczy ds. wyznaczenia obiektów stwarzających najpoważniejsze zagrożenie i przewidzianych do likwidacji. Jako priorytet przyjęto likwidację zagrożenia powodowanego przez obiekty, dla których nie można ustalić właściciela lub których właścicielem jest Skarb Państwa.

Na potrzeby realizowania wyżej wymienionego zadania główny inspektor ochrony środowiska wraz z prezesem NFOŚiGW przyjęli nazwę „bomby ekologiczne” na określenie obiektów stwarzających poważne zagrożenie dla środowiska, przewidzianych do likwidacji w ramach zaproponowanego programu. Analiza danych pozostających w posiadaniu Inspekcji Ochrony Środowiska wskazała, iż ograniczenie programu do obiektów, dla których nie można ustalić właściciela lub których właścicielem jest Skarb Państwa, nie stanowi kompleksowego podejścia do problemu rekultywacji terenów zdegradowanych występujących na terenie kraju. Główny inspektor ochrony środowiska zgłosił więc wniosek do prezesa Zarządu NFOŚiGW o rozszerzenie kategorii beneficjentów w ramach priorytetu dotyczącego bomb ekologicznych o przedsiębiorców z problemami ekologicznymi do rozwiązania przekraczającymi możliwości finansowe zakładów, o dużej skali potencjalnego oddziaływania na środowisko. Listy bomb ekologicznych zostały przedstawione w materiale informacyjnym. Informację uzupełniła pani Małgorzata Skucha, zastępca prezesa NFOŚiGW. Stwierdziła m.in. że istnieją duże problemy formalne w udzielaniu pomocy przedsiębiorstwom ze względu na niezgodność takich działań z prawodawstwem unijnym; każdorazowo wszystkie inicjatywy muszą być uzgadniane z Komisją Europejską.

W trakcie dyskusji zwrócono uwagę na fakt, że niektóre jednostki (np. agencje, gminy i in.) wyzbywały się terenów skażonych, sprzedając je za bezcen osobom lub firmom prywatnym. W chwili obecnej właściciele albo nie są zainteresowani usuwaniem zanieczyszczeń i rekultywacją terenów, albo żądają wykonania takich zabiegów na koszt państwa, ponieważ tereny te stanowią zagrożenie dla obywateli. Umowy sprzedaży prawdopodobnie nie określały dotyczących rekultywacji obowiązków właścicieli. Takie procedury mogą być źródłem korupcji. Taka sytuacja jest np. na Śląsku, gdzie skażony teren grozi zanieczyszczeniem wód podziemnych, źródeł wody pitnej dla Śląska, a prywatny właściciel, wiedząc o tym, nie chce rekultywować terenów na swój koszt.

W dalszej dyskusji udział wzięli: Roman Jaworski, Małgorzata Skucha, Henryk Gierełło Zdzisław Pupa, Wojciech Skurkiewicz, Andrzej Miziołek, Michał Wojtczak, B. Szymański, A. Budzyk.

Konkluzja: Senatorowie postanowili zwrócić się do NIK o przeprowadzenie kontroli związanej z obrotem terenami skażonymi.

Ad. 2 Senatorowie nawiązali do projektu stanowiska komisji przygotowywanego w związku z potrzebą wprowadzenia zmian w systemie gospodarowania odpadami w kraju.

Przygotowany 12 maja br. projekt stanowiska był konsultowany z ekspertami.

Senatorowie zapoznali się z wnioskami i postanowili przygotować jeszcze swoje uwagi do projektu.

Koordynatorem prac w tym zakresie został senator Andrzej Miziołek.

Ad. 3 Senatorowie omówili wstępny plan pracy na drugie półrocze.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingową.